

Sygn. akt IV Ca 425/13

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2013r.

Sąd Okręgowy w Słupsku IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym :

Przewodniczący SSO Mariola Watemborska

Sędziowie SO Jolanta Deniziuk (spr.), Mariusz Struski

Protokolant: sekr. sądowy Agnieszka Urbanowicz

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2013 r., w Słupsku

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) S.A. w G.

z udziałem J. S. i M. S. (2)

o stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego
w Słupsku z dnia 6 czerwca 2013 r. sygn. akt XV Ns 296/13

postanawia:

1. oddalić apelację,
2. zasądzić od wnioskodawcy (...) S.A. w G. na rzecz uczestników postępowania J. S. i M. S. (2) solidarnie kwotę 197 (sto dziewięćdziesiąt siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt IV Ca 425/13

UZASADNIENIE

(...) S.A. w G. wniósł o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie służebności przesyłu, obciążającej nieruchomość położoną w obrębie ewidencyjnym Pasięka, składającą się z działek gruntu oznaczonych numerami ewidencyjnymi (...)((...)), (...)((...)), (...)((...)), (...)((...)), (...)((...)), (...)((...)), (...)((...)), polegającej na prawie korzystania z nieruchomości obciążonej poprzez utrzymanie, konserwację, naprawę i eksploatację znajdujących się na niej urządzeń elektroenergetycznych oraz prawie wejścia i wjazdu na nieruchomość obciążoną, w każdej chwili w okresie trwania służebności, w celu wykonania niezbędnych robót związanych z utrzymaniem, konserwacją, naprawą i eksploatacją znajdujących się na niej urządzeń elektroenergetycznych stanowiących własność przedsiębiorcy, w szczególności zaś wejścia i wjazdu na teren nieruchomości obciążonej sprzętem, w tym także ciężkim. Sprecyzował przy tym, że stwierdzenia zasiedzenia domaga się z dniem 7 listopada 1982 roku w zakresie słupów i linii elektroenergetycznej niskiego napięcia 0,4 kV zasilanej ze stacji transformatorowej numer (...)i linii elektroenergetycznej średniego napięcia 15 kv numer (...) z dniem 6 września 1978 roku w zakresie słupów i linii elektroenergetycznej średniego napięcia 15 kV numer (...), a także z dniem 14 grudnia 1982 roku w zakresie słupów i linii elektroenergetycznej niskiego napięcia 0,4 kV zasilanej ze stacji transformatorowej C..

Postanowieniem z dnia 6 czerwca 2013 roku Sąd Rejonowy w Słupsku XV Zamiejscowy Wydział Cywilny w M. oddalił przedmiotowy wniosek.

W uzasadnieniu wskazał, że przepis przewidujący nabycie przez zasiedzenie służebności przesyłu został wprowadzony do kodeksu cywilnego z dniem 3 sierpnia 2008 roku (ustawą z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy Kodeks cywilny i zmianie niektórych innych ustaw). W takiej sytuacji wnioskodawca nie mógł z dniem 7 listopada 1982 roku, z dniem 6 września 1978 roku i z dniem 14 grudnia 1982 roku nabyć przez zasiedzenie służebności przesyłu, gdyż możliwość ustanowienia takiej służebności powstała dopiero z dniem 3 sierpnia 2008 roku. Podkreślił w tym miejscu, że zgodnie z art. 3 k.c., ustawa nie ma mocy wstecznej, chyba że wynika to z jej brzmienia lub celu, przy czym zarówno z brzmienia, jak i celu ustawy z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy Kodeks cywilny i zmianie niektórych innych ustaw nie wynika, aby jej przepisy miały mieć moc "wsteczną".

Sąd I instancji stwierdził ponadto, że przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu (art. 305¹ k.c. i nast.) dopuszczalne było nabycie przez przedsiębiorstwo przesyłowe w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu. Jednakże będąc związany treścią złożonego w niniejszej sprawie wniosku o stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu, nie mógł orzec w przedmiocie zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu.

Wnioskodawca zaskarżył powyższe orzeczenie apelacją domagając się jego uchylecia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Nadto wniósł o zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego. Skarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie art. 292 k.c. w zw. z art. 285 § 1 k.c. i art. 305¹ § 1 k.c., poprzez oddalenie wniosku wyłącznie na podstawie oznaczenia przez wnioskodawcę dochodzonego prawa jako „służebności przesyłu”; naruszenie art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 k.p.c., art. 610 k.p.c., art. 670 § 1 k.p.c. oraz art. 677 § 1 k.p.c., poprzez uznanie, że Sąd był związany treścią wniosku w zakresie wskazanej w jego treści daty zasiedzenia, oraz niepodjęcie z urzędu czynności mających na celu ustalenie spełnienia przez wnioskodawcę przesłanek zasiedzenia prawa; naruszenie art. 514 § 2 k.p.c. w zw. z art. 608 k.p.c., poprzez rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym.

Uczestnicy postępowania w odpowiedzi na apelację wnieśli o jej oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz zwrotu postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie zauważyć należy, że bacząc na treść art. 382 k.p.c., sąd II instancji ma nie tylko uprawnienie, ale także obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału oraz dokonania własnej, samodzielnej i swobodnej oceny, w tym oceny zgromadzonych dowodów (uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1998 r., II CKN 704/97 - za pośrednictwem Systemu Informacji Prawnej Lex). Sąd II instancji nie ogranicza się zatem tylko do kontroli sądu I instancji, lecz bada ponownie całą sprawę, a rozważając wyniki postępowania przed sądem I instancji, władny jest ocenić je samoistnie.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwolił Sądowi rozpoznającemu apelację na konstatację, że dokonane przez Sąd Rejonowy rozstrzygnięcie, prowadzące do wydania zaskarżonego postanowienia, były prawidłowe.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca domagał się stwierdzenia nabycia przez niego w drodze zasiedzenia służebności przesyłu, obciążającej wymienione we wniosku nieruchomości należące do uczestników postępowania. Wyjaśnił, że do nabycia miało dojść z dniem 7 listopada 1982 roku w zakresie słupów i linii elektroenergetycznej niskiego napięcia 0,4 kV zasilanej ze stacji transformatorowej numer (...)i linii elektroenergetycznej średniego napięcia 15 kv numer (...), z dniem 6 września 1978 roku w zakresie słupów i linii elektroenergetycznej średniego napięcia 15 kV numer (...)a także z dniem 14 grudnia 1982 roku w zakresie słupów i linii elektroenergetycznej niskiego napięcia 0,4 kV zasilanej ze stacji transformatorowej C..

Instytucja służebności przesyłu (art. 305¹ i następne k.c.) została wprowadzona do polskiego systemu prawnego dopiero z dniem 3 sierpnia 2008 roku, na podstawie ustawy z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731). Był to trzeci - obok służebności gruntowych i służebności osobistych - rodzaj służebności.

Zgodnie z art. 305¹ k.c., nieruchomości można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1, prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu).

Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia tzw. służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu. Była to specyficzna służebność gruntowa, nabywana przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia, jako prawo do korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie związanym z działaniem tego przedsiębiorstwa. Odpowiadała więc w zakresie funkcji i treści wykreowanej dopiero w 2008 roku służebności przesyłu (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08 – za pośrednictwem Systemu Informacji Prawnej Lex).

Owa służebność nie była jednak służebnością przesyłu, a odrębną od niej konstrukcją prawną. Oba wymienione prawa posiadają wprawdzie analogiczną treść i pełnią te same funkcje, jednakże posiadają różne konstrukcje i podstawy prawne - służebność gruntowa odpowiadająca treści służebności przesyłu (art. 145 k.c. i art. 292 k.c.), służebność przesyłu (art. 305¹ – 305⁴ k.c.). Z tego też względu nie mogą być ze sobą utożsamiane. Nie można więc twierdzić, że przed dniem 3 sierpnia 2008 roku miało miejsce posiadanie służebności przesyłu, skoro prawo to jeszcze wówczas nie zostało skodyfikowane. W przedmiotowej sprawie istniejący na nieruchomości stan faktyczny wskazuje, że wnioskodawca mógł zasiedzieć jedynie służebności gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu nie zaś służebność przesyłu (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013r., sygn. akt III CZP 18/13 – za pośrednictwem Systemu Informacji Prawnej Lex). Nie można w tej sytuacji przyjąć, tak jak podniósł to w apelacji wnioskodawca, że o zasadności wniosku nie powinno decydować literalne jego brzmienie.

Przywołane przez wnioskodawcę okoliczności jednoznacznie wykluczają możliwość nabycia przez niego służebności przesyłu. W latach 1978-1982 (terminy wskazane w treści wniosku) instytucja ta nie istniała bowiem w polskim prawie. Opisany stan faktyczny mógłby wprawdzie wskazywać na wykonywanie przez poprzedników prawnych wnioskodawcy - w tym okresie - służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, jednakże wobec jednoznacznego sformułowania żądania (stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu), Sąd nie był uprawniony do rozpoznania sprawy pod kątem spełnienia przesłanek tej odrębnej, jak wyżej stwierdzono instytucji.

W tym miejscu należy przytoczyć stanowisko Sądu Najwyższego (postanowienie z dnia 5 lipca 2012 r., sygn. akt IV CSK 606/11 – za pośrednictwem Systemu Informacji Prawnej Legalis), zgodnie z którym wynikający z zawartego w art. 610 § 1 k.p.c. odesłania do art. 677 k.p.c. zakres niezwiązania sądu żądaniem w postępowaniu o stwierdzenie zasiedzenia, dotyczy możliwości określenia innego nabywcy, innej daty nabycia ewentualnie innego, ograniczonego przedmiotowo, zakresu nabycia własności. Nie obejmuje natomiast możliwości orzekania o innym przedmiocie, ani o innym prawie, które nie było przedmiotem żądania.

Skoro więc wnioskodawca nie domagał się stwierdzenia zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, orzekanie w tym przedmiocie było niedopuszczalne.

Odnosząc się do zarzutów skarżącego dotyczących rozpoznania sprawy na posiedzeniu niejawnym, wskazać należy, że zgodnie z art. 514 k.p.c. rozprawa odbywa się w wypadkach wskazanych w ustawie. W innych wypadkach wyznaczenie rozprawy zależy od uznania sądu. Mimo niewyznaczenia rozprawy sąd przed rozstrzygnięciem sprawy może wysłuchać uczestników na posiedzeniu sądowym lub zażądać od nich oświadczeń na piśmie. Jednakże nawet w wypadkach, gdy

ustawa wymaga przeprowadzenia rozprawy, sąd może, bez wzywania zainteresowanych do udziału w sprawie, oddalić wniosek na posiedzeniu niejawnym, jeżeli z treści wniosku wynika oczywisty brak uprawnienia wnioskodawcy.

Zdaniem Sądu Okręgowego opisane wyżej okoliczności sprawy, w pełni uzasadniały odstąpienie od przeprowadzenia rozprawy i oddalenie wniosku na posiedzeniu niejawnym.

Z uwagi na powyższe, Sąd II instancji, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację, jako bezzasadną (punkt 1 sentencji).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w oparciu o art. 98 k.p.c. w zw. z § 7 ust. 3 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych(...) Na zasadzoną kwotę 197 zł składało się wynagrodzenie dla radcy prawnego (180 zł) i opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł).